

Bölüm 1

1. Güvenli Yaşam Nedir?

2. Afet, Acil Durum, İlk Yardım Nedir?

3. Deprem

4. Yangın

5. Rüzgârlar ve Rüzgâr Fırtınaları

6. Kar Fırtınası ve Çığlar

7. Gök Gürültülü Sağanak Yağışlar

8. Heyelanlar ve Çamur Akıntısı

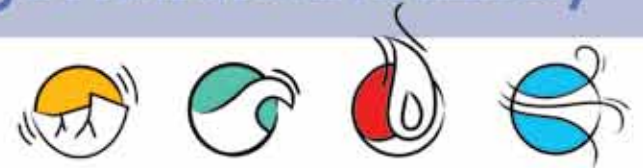
9. Güneşlenme ve Sıcak Hava Dalgaları

güvenli yaşam

...toplumsal sorumluluk...gönüllülük...Kızılay

1. GÜVENLİ YAŞAM NEDİR?

Kızılay'ın sizler için hazırladığı bu kitapla güvenli yaşamın ne anlama geldiğini, afetlerin yaşamınıza etkilerini ve en önemlisi, belli başlı afetlerden korunabilmek için neleri bilmeniz ve uygulamanız gerektiğini öğreneceksiniz. Bunların yanı sıra yaşamımızı güvenli kılmak için çaba gösteren en büyük kuruluşlardan biri olan Kızılay'ın neler yaptığını da kısaca anlatacağız.

Öncelikle güvenli yaşamın ne anlama geldiğini düşünelim. Doğduğun zamandan başlayalım. Unutma ki doğduğunda miniciktin. Ağlamak ve karnının doyurulmasından başka bir şey bilmiyordun. Ama şimdi neler neler yapabiliyorsun. Bebekken seni tüm tehlikelerden başkaları koruyordu. Ocağa, sobaya yaklaşmaman, ekmek bıçağını eline almaman, elini kapıya sıkıştırmaman, merdivenden düşmemen, kibritle oynamaman, hasta olmaman, kısacası güvenli yaşamın için hep başkaları bir şeyler yapıyor, nefes nefese senin peşinden koşup duruyorlardı. Oysa şimdi, sokağa çıkmamayı, kibritle oynamamayı, kendinin ve başkalarının güvenliğini tehlikeye düşürmemeyi sen de biliyorsun. Çünkü, büyüdün. Yine de bazen gece geç saatlere kadar oturmak, yemek yememek ya da yıkanmamak istiyorsun. Böyle bir durumda büyükler sana, "Hayır." diyor. "Olmaz." diyor. Bu tür isteklerinin uygun olmadığını sana büyükler anlatıyor.

Büyükler bunları sana daha güvenli ve sağlıklı bir yaşam sağlamak için yapıyor.

Nedir Güvenli Yaşam?

Her türlü tehlikenin getireceği zararlardan korunarak yaşamaya çalışmaktır. Diğer bir deyişle, hastalıklardan, sigaradan, uyuşturucudan, hormonlu ya da okul önünde açıkta satılan yiyeceklerden, hava ve su kirliliğinden uzak; kimyasallardan, doğal ve doğal olmayan her türlü afetten korunarak yaşamaya çalışmaktır.

Peki, hangi alanlarda güvenli yaşamdan söz ediyoruz? Örneğin; bedenimizin güvenlikte olması mı, sözünü ettiğimiz? Yoksa evimizin, okulumuzun, arabamızın, iş yerimizin, sokağımızın, mahallemizin, kentimizin, dünyanın güvenlikte olması mı? Aslında hepsinden söz ediyoruz.

Öyleyse güvenli yaşamak;

- Acıkınca yemek yiyebileceğimizi bilmek,
- Akşam yatağımızda rahatça uyumak,
- Barış içinde olmak,
- Afetlere karşı bilgili ve hazırlıklı olmaktır.

Yaşamda güvenlik kendi kendine oluşmuyor. Bunun için hepimizin bir şeyler yapması gerekiyor.

Bir düşünün bakalım:

- Sokakta gördüğümüz “İnşaata girmek tehlikeli ve yasaktır.”, “İnşaata baretsiz girilmez.” tabelaları neden asılıyor?
- Arabaya biner binmez neden emniyet kemeri takıyoruz?
- Afetlerden korunmak için neler yapılabilir? Kızılay, bu konuda neler yapıyor?
- Kızılay, neden ilk yardım kursları veriyor?
- Türkiye'nin çöl olmaması için neler yapılabilir?
- Silahların yarattığı tehlikelere karşı neler yapılabilir?

Güvenli yaşam için hangi yaşta olursan ol, senin bir birey olarak yapabileceklerin olduğu gibi çevrendeki diğer kişilerin de yapabilecekleri, hepimizin güç birliği içinde beraberce yapabileceğimiz, sivil toplum kuruluşlarının ve devletin yapabileceği şeyler vardır.

Önlenmesi, uzak durulması elimizde olan (sigara) ve olmayan (depem) her türlü tehlike ile ilgili olarak yapabileceğimiz ilk ve en önemli şey bilgilidir.

Tehlikelerden uzakta ve güvenli yaşamak için önce tehlikeleri tanımalısın. Öyleyse seni bilgileneceğin, araştırmaya götürecek ilk adım; bulunduğun her yerde çevrene karşı duyarlı olmaktır.

Çevrendeki tehlikeleri belirledikten sonra onların vereceği zararları azaltmak için arkadaşlarıyla, büyükleriyle konuşmalı, öğretmenlerine danışmalı ve çözüme katılmalısın. Bilmediklerini sorup doğru cevapları öğrenmeli, bildiklerini ve öğrendiklerini başkalarıyla da paylaşmalısın. Güvenli yaşam, ancak dayanışmayla ve el ele vermekle sağlanabilir.

Güvenli yaşamak istiyorsan sen de üzerine düşeni yapmalısın. Sorumluluğunu bilmelisin.

1.1. Toplumsal Sorumluluk

Güvenli, demokratik değerlerin ve ilkelerin olduğu bir dünyada yaşamak istiyor muyuz? Evet mi? Anahtar sizin, bizim, hepimizin elindedir. Elimizdeki anahtar, toplumsal sorumluluk duygusu ve ona uygun davranışlarımızdır.

Peki, ne demek toplumsal sorumluluk? Toplumsal sorumluluk; her yaşta bireyin, güvenli yaşamak için sorumluluk alması demektir. Unutmayın! Sorumluluk almak için küçük değilsiniz! Çevrenizde olup bitenlere duyarlı olmalı, sorumluluk alabilmelisiniz. Toplumsal ve bireysel sorumluluk öncelikle bilgilidir olmayı gerektirir. Diyelim ki; ormanlık alanda piknik ateşi yakılmış, ateş etrafa yayılmış, çok büyük zarara neden olmuş. Böyle bir durumu önlemek için senin de yapabileceklerin var! Ateşin çok çabuk yayıldığını ve ormanda ateş

yakılmaması gerektiğini bilmelisin. Ateş yakanları görürsen uymalısın. Ormanda, piknik alanında yangın başlamışsa büyüklerinden yardım istemelisin. Çevrende büyüklerin yoksa hangi acil durum numarasını arayacağını önceden öğrenmelisin. İşte bunları bilmek ve gerekli önlemleri almak toplumsal ve bireysel sorumluluk sahibi olmak demektir.

1.2. Gönüllülük

Gönüllü, herhangi bir çıkar sağlama amacı taşımadan, kendi özgür iradesi ile insanlara ve toplumlara yardım etmek üzere, zaman ve emek harcayan kişidir.

Bu nedenle gönüllülüğü, yalnızca “gönülden gelen”, karşılık beklemeden yapılan bir etkinlik (hayırseverlik) olarak değil kendi yaşam boyu öğrenme, gelişme sürecimizin ve toplumsallaşmamızın da bir aracı olarak görüyoruz.

Siz de, çevrenizde ve okulunuzda, değişmesini veya gelişmesini istediğiniz her konuda, bilgi edinebilir, kendinizi geliştirebilir, o alanda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarında ileride gönüllü olarak çalışabilir ve sorumluluk alabilirsiniz.

Daha bu yaşınızdan başlayarak etkinliklerine katılabileceğiniz gönüllü kuruluşların başında Kızılay gelmektedir. İlk adım olarak okulunuzda Kızılay Kolu etkinliklerinde yer alabilir ve okulunuzdaki Kızılay Kolu'nun daha etkili çalışması için neler yapılabileceğini düşünebilirsiniz.

Aşağıdakileri küçük gruplarınızda tartışın, örneklendirin:

- Gönüllü etkinliklerde bulunmak, toplumsal sorumluluktur.
- İçinde bulunduğunuz grupların (aile, arkadaşlar vb.) ve yerlerin (okul, mahalle vb.) afetlere yol açabilecek tehlikelere karşı hazırlanması toplumsal sorumluluktur.
- “Ben bir kişiyim; ne yapabilirim ki?” demeyip, “Bu konuda acaba ben neler yapabilirim?” diye sormak toplumsal sorumluluktur.

Siz bu listeye neler ekleyebilirsiniz?

etkinlik

Düşün, tartış, örneklendir!

1.3. Kızılay

Türkiye’de gücünü gönüllülerden alan ve gönüllü hizmet veren kuruluşların başında Kızılay gelmektedir. Kızılay ülkemizin ilk sivil toplum kuruluşlarından. 11 Haziran 1868 tarihinde kurulan Kızılay, hiçbir ayırım gözetmeden insanlara yardım etmek arzusundan doğmuştur. Kuruluşa Kızılay adını büyük önder Atatürk vermiştir.

Kızılay, insanlar arasında karşılıklı anlayışı, dostluğu, saygıyı, iş birliğini, dayanışmayı ve sürekli barışı destekler. Kızılay, aynı zamanda dünyanın neresinde olursa olsun insanların acısını önlemeye ve hafifletmeye çalışan “Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi”nin bir parçasıdır. Kızılay, bu hareketin yedi temel ilkesi doğrultusunda faaliyet göstermektedir.

Bu ilkeler şunlardır:

- İnsanlık
- Ayırım gözetmemek
- Tarafsızlık
- Bağımsızlık
- Hayır Kurumu Niteliği/Gönüllü Hizmet
- Birlik
- Evrensellik

Kızılay, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu ile iş birliği içinde çalışır.

Kitabınızın kapağında gördüğünüz gibi Kızılay’ın amblemi, beyaz üzerine kırmızı sola dönük bir “ay”dır.

Kızılay, olağan faaliyetlerinin yanı sıra afet ve savaş hâli gibi olağanüstü durumlarda farklı görevler üstlenir.

Olağan Durumlarda

- **Sosyal yardım hizmetleri verir:** Kızılay, afetten etkilenen kişilerin tekrar normal yaşam akışına dönmelerini sağlayan ve bilimsel ilkelerle hareket eden çağdaş toplum merkezleri kurar. Kimsesiz ve korunmaya muhtaç yaşlıların bakımına yönelik çalışmalar yapar ve sağlık hizmeti verir. Gönüllü bakıcıları eğitir.
- **Gençlik hizmetleri verir:** Öğrencilere eğitimlerini tamamlamaları amacıyla karşılıksız burslar verir. Okumak için kırsal alanlardan gelen öğrencilerin barınma ihtiyacını karşılamak üzere öğrenci yurtları açar. Gençlere kamplarla tatil olanakları sağlar.
- **Sağlık hizmetleri verir:** Kızılay, Cumhuriyetimizin ilk hemşirelik okulunu açmış ve çok değerli hemşireler yetiştirmiştir. Kızılay aynı zamanda devletimizin sağlık hizmetlerine yardımcı olmak amacıyla tıp merkezleri açarak, bu hizmetlerini yurt çapında yaygınlaştırmaya devam etmektedir.
- **Kan hizmetleri verir:** Kızılay, halk sağlığı ile yakından ilgili kurum olarak Türkiye’de kan hizmetleri ile ilgili birimlerin kurulup geliştirilmesi görevini üstlenmiştir.
- **Afetlere hazırlık ve güvenli yaşam için eğitim hizmetleri verir:** Kızılay, afetlerde daha iyi hizmet verebilmek amacıyla hem personelini hem gönüllüsünü hem de halkı ve diğer hizmet kuruluşlarının personelini afetlere karşı hazırlar. Onların afetlerden zarar görmemelerini sağlamak için bilgilendirir ve onlara eğitim verir. İlk Yardım Eğitimi, Afet Bilinci, Güvenli Kan ve HIV/AIDS, Psikolojik İlk Yardım, Çalışana Destek ve Toplum Harekete Geçirme Eğitimi bunlar arasında sayılabilir.

Olağanüstü Durumlarda

Afet durumunda Kızılay, afetten etkilenen kişilere, devlet yardım götürene kadar acil barınma ve beslenme hizmetleri verir. Sağlık Bakanlığına destek olacak şekilde sağlık hizmetlerinde de bulunur.

Savaş durumunda, yaralı ve hasta askerleri, savaş esirlerini ve sivilleri korumaya yönelik hizmetler verir. Askerlerin tedavilerine ve bakımına destek olur. Savaş esirlerine yardım eder, sivil halkın bakımını ve beslenme ihtiyaçlarını karşılar.

Kızılay Haftası

Ülkemizde her yıl 28 Ekim - 04 Kasım tarihleri, Kızılay Haftası olarak kutlanmaktadır. Sizler de Kızılay Haftası etkinliklerine katılın. Bulduğunuz bölgeye en yakın Kızılay şubesinden bilgi alarak etkinliklerinizi planlayın.

etkinlik Bilgilen, düşün, geliştir!

- Okulunuzdaki öğrenci birlikleri, eğitsel kulüpler (özellikle Kızılay Kulübü) ve sanat, kültür, spor etkinlikleri hakkında ayrıntılı bilgi edinin.
- Okulunuzda şu anda olmayan ancak kurulmasının uygun olacağını düşündüğünüz hangi kulüpler olmalı? Bir liste yapın. Bunları niçin gerekli gördüğünüzü düşünün. Birkaç arkadaş bir araya gelip listelerinizi karşılaştırın.
- Okulunuzdaki Kızılay Kulübü'nü geliştirmek, daha etkin kılmak için neler yapılabilir? Düşünürken ve arkadaşlarınızla tartışırken lütfen tüm bilginizi ve yaratıcılığınızı kullanmaya çalışın (Resim 1).

Resim 1

KIZILAY HEP YANIMIZDA!

Afetlerin nasıl oluştuğunu, afet öncesinde, sırasında ve sonrasında neler yapmamız gerektiğini işleyeceğimiz konularda öğreneceğiz. Peki, bu durumlarda Kızılay ne yapar?

- Afet sonrasında evimiz oturulamaz hâle geldiyse devlet ya da yetkili kurumlar kalacak yer temin edene kadar Kızılay bizlere acil barınma ve gıda yardımı sağlar.
- Afet durumunda görev yapacak ekipleri ve halkımızı afetlere hazırlamak amacıyla eğitimler verir.
- İhtiyacı olan insanlara tıbbi yardım sağlayan Sağlık Bakanlığına, sağlık ve kan hizmetlerinde destek verir.
- Kızılay, güvenli yaşamamızı desteklemek için ilk yardım eğitimleri verir, ilk yardımcılar yetiştirir.
- Bireyin ve toplumun mevcut ihtiyaçlarına ve gelecekte ortaya çıkması olası acil durumlara müdahale edebilme gücünü artırmak için psikososyal destek hizmetleri verir.

Kızılay ile ilgili daha ayrıntılı bilgi edinmek için:

Web Adresleri : www.kizilay.org.tr
E-posta : tkd@kizilay.org.tr
              : egitim@kizilay.org.tr
              : basinyayin@kizilay.org.tr
Tel : (312) 430 23 00
Faks : (312) 430 01 75
Adres : Ataç 1 Sok. Nu: 32
          06420 Yenışehir/ANKARA